

Να διαφυλαχθεί το Πανεπιστήμιο

Ύστερα από προσπάθειες που διάρκεσαν όχι λιγότερο από μια εικοσαετία, η Κύπρος απέκτησε το δικό της Πανεπιστήμιο. Αν και οι προσπάθειες για την ίδρυσή του θάπρεπε να είχαν τύχει της καθολικής υποστήριξης των πολιτών της χώρας μας, για ευνόητους λόγους αυτή η προσπάθεια δεν αγκαλιάστηκε από κάποιους κύκλους στο χώρο του πνεύματος και της πολιτικής, και δεν ήταν λίγα τα προσκόμματα που προσχηματικά παρεμβλήθηκαν έσωθεν αλλά και έξωθεν.

Τελικά ιδρύθηκε το Πανεπιστήμιο και παρά τα κάποια προβλήματα που παρατηρούνται - εκπληκτικά λιγότερα απ' ό τι θα ανάμενε κανείς μέσα σε δυο χρόνια ζωής - το Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα της χώρας μας λειτουργεί πολύ ικανοποιητικά. Σημαντική συνεισφορά σ' αυτή την επιτυχία έχει το διδακτικό προσωπικό, του οποίου η ηλικία αλλά και τα πανεπιστήμια προέλευσης έχουν συντείνει στη δημιουργία κλίματος φιλελευθερισμού και αποδοχής.

Στοιχεία ωστόσο που δεν φαίνεται να εκτιμά θετικά η σημερινή συντηρητική κυβέρνηση της χώρας, που διαρκώς, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο θέλει να ελέγχει, περιορίζοντας την αυτονομία του Πανεπιστημίου και εκδηλώνοντας πρόθεση ποδηγέτησής του. Για την ώρα το μέσο που φαίνεται να χρησιμοποιείται προς αυτή την κατεύθυνση είναι η κρατική χορηγία προς το Πανεπιστήμιο. Πράγματι, προβάλλει τη θέση η Κυβέρνηση, ότι θα πρέπει με διορισμένους εκπροσώπους της στο Διοικητικό Συμβούλιο, να ελέγχει τα κονδύλια του Προϋπολογισμού του.

Είναι η άποψη μας ότι κανείς Κύπριος δεν θα είχε αντίθετη γνώμη, για κάποια μορφή ελέγχου του τρόπου που ξοδεύονται τα σχετικά κονδύλια, μια και προέρχονται από το κράτος. Ωστόσο τούτο δεν πρέπει να γίνει σε βάρος της ακαδημαϊκής ελευθερίας ή της ίδιας της αυτονομίας του Πανεπιστημίου, που όχι μόνο θα επιτρέψουν την απρόσκοπτη διακίνηση ιδεών που αποτελεί το οξυγόνο του Ανώτατου Εκπαιδευτικού μας Ιδρύματος αλλά ταυτόχρονα θα αποτελέσουν την ασπίδα στον κομματισμό, που τόσο επικίνδυνα έχει εισχωρήσει στην καθημερινή μας ζωή που επηρεάζει σημαντικά, χωρίς δυστυχώς τούτο να γίνεται αντιληπτό. Και μιλούμε εδώ για την κομματικοποίηση και όχι την πολιτικοποίηση, που σε μια ώριμη κοινωνία αποτελεί αναντίλεκτα στοιχείο θετικό. Είναι χαρακτηριστικό και συνάμα ανησυχητικό ότι μια εφημερίδα που απηχεί τις κυβερνητικές απόψεις, δεν δίστασε να μιλήσει και για ακαδημαϊκό έλεγχο, μια και το Πανεπιστήμιο είναι νεοσύστατο!

Η ακαδημαϊκή κοινότητα έχει τη δική της ιδιαιτερότητα και δεν πρέπει για κανένα λόγο να λειτουργήσει στα πλαίσια της δημοσιουπαλληλίας ούτε βέβαια κάτω από τις οποιεσδήποτε κομματικές ομπρέλλες. Και γίνεται αυτή η παρατήρηση, γιατί οι διορισμοί έχουν κατά κανόνα κομματική χροιά και θα μεταφέρουν στο Πανεπιστήμιο - πιο πολύ αυτή τη στιγμή - ένα κακό από το οποίον υποφέρει για πολλά χρόνια ο δημόσιος τομέας. Δεν θα πρέπει το

καθεστώς του Πανεπιστημίου να ταυτιστεί με το ταλαιπωρημένο καθεστώς των ημικρατικών ή της ευρύτερης δημόσιας υπηρεσίας, για να μὴν αναφερθούμε και στην αστυνομία ...

Ο ρόλος του Διοικητικού Συμβουλίου ενός ιδρύματος, του οποιουδήποτε ιδρύματος, είναι καθοριστικός, γι' αυτό πολύ λογικά οι προσπάθειες της κυβέρνησης να ενισχύσει το διοριστικό της σύστημα προκάλεσαν αντιδράσεις. Το διοριστικό σύστημα είναι εξ' ορισμού αντιδημοκρατικό. Πολύ περισσότερο στη συγκεκριμένη περίπτωση που το σχετικό νομοσχέδιο προνοεί ότι ο Πρόεδρος του Δ. Συμβουλίου θα προέρχεται από τα διορισμένα από την Κυβέρνηση μέλη. Αντιδημοκρατικότερη αρχή, αφού τα 9 από τα 15 μέλη του Συμβουλίου δεν θα έχουν στο διηνεκές το δικαίωμα να εκλεγούν στην Προεδρία του Δ. Συμβουλίου, μετατρεπόμενα σε μέλη δεύτερης τάξης.

Με κάποιο ουσιαστικό μεν αλλά διακριτικό έλεγχο, η διοίκηση του Πανεπιστημίου θα πρέπει να παραμείνει μακριά από οποιαδήποτε κυβερνητικά πρότυπα και να αφεθεί στους ίδιους τους καθηγητές του, επιτρέποντας τους να ενσταλάξουν σ' αυτή τα πρότυπα των πανεπιστημίων από τα οποία προέρχονται και τα οποία έχουν δεκάδες χρονών ζωής και εμπειριών. Η οποιαδήποτε χειραγώγηση του Πανεπιστημίου θα πρέπει να ανακοπεί και ο χώρος του να προστατευθεί σαν κατέξοχόν χώρο της ελεύθερης διακίνησης ιδεών. Ο απόλυτος έλεγχος των οικονομικών του Πανεπιστημίου, αναπόφευκτα θα επηρεάσει την έρευνα και την ελεύθερη λειτουργία του και θα αποτελέσει ένα έμμεσο τρόπο ποδηγήτησής του.

Πρωταρχικής σημασίας ρόλος του Πανεπιστημίου είναι και αυτός του κοινωνικού ελέγχου. Κάτι που δεν θα μπορεί να κάμει, αν τελικά η εξουσία καταφέρει να αποφασίζει για το Πανεπιστήμιο.

Χρειάστηκαν είκοσι χρόνια για να γεννηθεί το Πανεπιστήμιο. Θάταν τραγικό να καταφέρουμε να του προκαλέσουμε ασφυξία τρία μόλις χρόνια μετά τη γέννησή του.

Νεοκυπριακός Σύνδεσμος

18/07/94